Försvarsutskottets betänkande

1978/79:25

med anledning av propositionen 1978/79:111 om åtgärder mot krångel och onödig byråkrati m. m. såvitt avser försvarsdepartementets verksamhetsområde jämte motion

I propositionen 1978/79:111 bilaga 3 (försvarsdepartementet) har regeringen – efter föredragning av försvarsministern, statsrådet Lars De Geer – berett riksdagen tillfälle att ta del av vad föredragande statsrådet har anfört om de förenklingar i kontakterna mellan medborgare och samhällsorgan som regeringen har genomfört eller avser att genomföra. Utskottet behandlar i detta betänkande vad föredragande statsrådet anför i nämnda bilaga och ett av yrkandena i en motion som har väckts med anledning av propositionen.

Motionen

I motionen 1978/79:2467 av Lars Werner m. fl. (vpk), yrkandet 13, yrkas att riksdagen beslutar inrätta en särskild parlamentarisk kommission, bestående av representanter för alla riksdagspartier, med uppgift att granska den militära byråkratin och föreslå förenklingar.

Utskottet

I propositionen anmäler försvarsministern förenklingar i administrationen av de värnpliktigas reseförmåner och inom försvarets planerings- och budgeteringssystem. Vidare behandlar han förbättringar av myndigheternas möjligheter att arbeta rationellt, viss försöksverksamhet och förenklingar i instruktioner m. m. Slutligen tar han också upp vissa informationsfrågor. Försvarsministern uppehåller sig därvid inte bara vid förenklingar som regeringen har genomfört eller avser att genomföra inom angivna områden utan hans anförande innehåller också vissa allmänna resonemang som mer eller mindre anknyter till de åtgärder som anmäls. Utskottet har begränsat sin granskning av försvarsministerns redogörelse till frågor som har klart samband med propositionens angivna syfte.

Förenklingar i administrationen av de *värnpliktigas reseförmåner* avses åstadkommas genom att medge de värnpliktiga ytterligare en fri hemresa per kalendermånad under grundutbildningen. I samband därmed kan enligt försvarsministern de s. k. rabattresorna upphöra. Han förordar vidare att färdkostersättning, som f. n. utbetalas vid långa fria resor, också skall slopas eftersom den har minskat i betydelse genom värnpliktigas rätt till fria sovplatser, som han i årets budgetproposition har föreslagit skall gälla vid alla

hemresor. Utskottet – som i betänkandet 1978/79:23 (s. 28) har tillstyrkt fria sovplatser i den omfattning försvarsministern föreslagit – har ingen erinran mot vad försvarsministern har anfört om de värnpliktigas reseförmåner.

En decentralisering av beslutsbefogenheterna ingår enligt försvarsministern som en väsentlig del i *försvarets planerings- och budgeteringssystem*. Den bör också enligt hans uppfattning leda till minskad byråkrati inom organisationen. Även utskottet anser en sådan decentralisering angelägen eftersom den – som försvarsministern anför – ligger i linje med grundtanken med det nya planerings- och budgeteringssystemet. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om sina tidigare uttalanden om behovet av förenklingar inom detta system och motsvarande system inom det ekonomiska försvarets område (FöU 1975/76:32 s. 22–24 och FöU 1977/78:20 s. 3).

Mot bakgrund av vad utskottet har anfört om önskvärdheten av decentralisering av beslutsbefogenheter biträder utskottet också att *försöksverksamhet* påbörjas vid de fem arméförbanden i Nedre Norrlands militärområde för att skaffa underlag för överväganden och åtgärder rörande decentraliseringen.

I anslutning till de *informationsfrågor* som behandlas i propositionen erinrar utskottet om vad som har anförts rörande sådana frågor i betänkandet 1978/79:23 (s. 5–6).

Vad utskottet har anfört med anledning av försvarsministerns redogörelse bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I motionen 2467 (vpk) yrkas bl. a. att en särskild parlamentarisk kommission tillsätts med uppgift att granska den militära byråkratin och föreslå förenklingar (yrkandet 13). Enligt motionärerna finns det skäl att anta att den militära organisationen är ett område som kännetecknas av höggradig byråkratisering. De framhåller särskilt de höga kostnaderna för militära staber och för förvaltningar med anknytning till försvaret. Utgifterna för denna verksamhet, anför de vidare, minskar det ekonomiska utrymmet för den militära utbildningen och för materielanskaffningen.

Det problem som motionärerna behandlar gäller de växande kostnaderna för försvarets fredsorganisation. Problemet har länge varit aktuellt inom försvarsmakten. Olika åtgärder har också vidtagits för att söka hålla tillbaka dessa kostnadsstegringar. Bl. a. har det skett omfattande förändringar av försvarsmaktens fredsorganisation i detta syfte. Utskottet vill mot bakgrund av att motionärerna särskilt starkt framhåller kostnaderna för staber och förvaltningar här erinra om att riksdagen under föregående riksmöte fattade ett beslut om riktlinjer för organisationen av försvarsmaktens centrala ledning (prop. 1977/78:63, FöU 1977/78:9, rskr 1977/78:174) som innebär omfattande minskningar inom centrala förvaltningar samt av centrala och regionala militära staber.

Enligt utskottets uppfattning har gjorts och görs stora insatser för att komma till rätta med problem som berörs i motionen 1978/79:2467. Bl. a.

torde frågan komma att behandlas av den nu arbetande försvarskommittén. Någon särskild kommission i enlighet med förslaget i motionen bör enligt utskottets mening inte tillsättas.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen avslår motionen 1978/79:2467, yrkandet 13,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört med anledning av föredragande statsrådets redovisning av de förenklingar i kontakterna mellan medborgare och samhällsorgan som regeringen har genomfört eller avser att genomföra.

Stockholm den 26 april 1979

På försvarsutskottets vägnar
PER PETERSSON

Närvarande: Per Petersson (m), Bengt Gustavsson (s), Erik Glimnér (c), Eric Holmqvist (s), Georg Pettersson (c), Gusti Gustavsson (s), Gudrun Sundström (s), Gunnar Björk i Gävle (c), Roland Brännström (s), Gunnar Oskarson (m), Åke Gustavsson (s), Evert Hedberg (s), Bertil Johansson (c), Bertil Dahlén (fp) och Eric Hägelmark (fp).

GOTAB 62081 Stockholm 1979